

Carta dels Drets i Deures dels Nens, Nenes i Adolescents que viuen en centres

La Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència elabora el document en set idiomes per tal de fer accessible als nois i noies tutelats que viuen en centres la informació sobre els drets i deures que els afecten més directament

TEXT: *Neus Tamayo i Sala, jurista de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)*

La Carta de Drets i Deures dels Nens, Nenes i Adolescents que viuen en centres s'ha elaborat per als infants i adolescents tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA), que viuen en centres residencials. Respon a la necessitat que aquest col·lectiu tingui informació directa i detallada dels seus drets i deures, i que aquesta informació estigui en un llenguatge entenedor i fàcilment comprensible per als joves.

Cal remarcar que aquesta Carta no crea nous drets. Els drets dels infants i adolescents ja existeixen, i es troben àmpliament reconeguts dins l'àmbit dels drets humans, atès que els infants

són persones, susceptibles dels mateixos drets que qualsevol altra. Aquesta Carta només fa un recull d'aquells drets i deures que els poden afectar més especialment, atesa la seva condició de tutelats i residents en centres de la DGAIA.

La Carta, així mateix, no té pretensió de ser exhaustiva. Seria impossible recollir tots els drets que poden afectar la infància i adolescència en tots els àmbits vitals. En la vida de qualsevol persona, el dret regula diferents sectors de la realitat. Mitjançant lleis i normes s'ordenen les relacions familiars, les relacions amb els altres ciutadans, amb els bens i les propietats, laborals, etc. Aquesta Carta ha fet un esforç per centrar-se en els drets i deures que poden afectar a la

infància i adolescència pel fet de no estar amb la seva família i pel fet de ser usuària d'uns serveis socials que ofereix l'Administració en la seva qualitat de tutora.

De manera pedagògica, la Carta s'ha elaborat en dos apartats: els drets i els deures. S'ha considerat important que es visualitzi que els drets comporten també deures, i que aquests s'han de respectar per tal de garantir els drets i les llibertats dels altres.

El Per què

Tant a nivell internacional com a nivell europeu, tant a l'Estat espanyol com a Catalunya, existeix una àmplia i, a vegades, repetitiva normativa que estableix els drets dels infants i adolescents en diferents àmbits.

La Carta fa accessible als infants i adolescents que viuen en centres tutelats la informació sobre els seus drets i deures, a més d'articular tot un sistema de presentació de suggeriments i queixes que permet la participació activa dels infants i adolescents, i el contacte directe entre aquests i l'administració que exerceix les funcions de tutela legal

Semblaria que totes aquestes disposicions volen assegurar la seva efectiva protecció, però la veritable aplicació dels drets dels infants i adolescents ha de passar per la seva incorporació en tots els espais vitals que els afectin. Aquesta Carta pretén recollir la plasmació d'aquesta normativa, en l'àmbit concret objecte de regulació.

La Convenció dels Drets dels Infants (àmbit internacional); el Conveni per a la protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals (àmbit europeu); la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea i el Tractat de la Unió Europea (àmbit Unió Europea); la Constitució Espanyola i la Llei Orgànica 1/1996, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del codi civil i de la Llei d'Enjudiciament civil (àmbit Estat espanyol); l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència (àmbit Catalunya), són una part (no tota) de la normativa sobre infància que és d'aplicació directa en el nostre territori.

Tot l'anterior comporta que l'Administració ha d'assumir la seva responsabilitat pel que fa al respecte d'aquests drets i pel que fa al compliment d'aquesta normativa incorporada. La divulgació dels drets dels infants, tant als adults com a la pròpia infància i adolescència, es una obligació per als estats membres que han ratificat la Convenció dels drets dels Infants.

En aquesta Carta de Drets i Deures que presentem, el respecte i la divulgació dels drets de la Infància i Adolescència obliga a l'Administració no només amb caràcter general, sinó a nivell concret, atès que es tracta dels drets i deures d'infants i adolescents tutelats per aquesta mateixa administració i res-

pecte als quals s'estan exercint les funcions de tutela i de guarda.

Grups de drets

Podríem diferenciar dins el conjunt de drets que recull aquesta Carta:

1) Drets humans o fonamentals. Dins aquest grup trobaríem drets tan bàsics com el dret a la integritat física i moral, dret a la llibertat, el dret a l'honor, a intimitat personal i a la pròpia imatge. El secret de les comunicacions. El dret a l'educació, a la participació, la llibertat d'expressió i la llibertat religiosa.

2) Drets dels infants i adolescents com a usuaris de serveis socials. Regulats a la Llei catalana de serveis socials, es recullen drets com el d'informació en l'àmbit dels serveis socials i a conèixer el Reglament de Règim Intern del centre on resideixen. Aquest dret és molt important atès que determina el marc en el qual l'infant i adolescent es troba. Ningú no hauria de ser amonestat si abans no se li ha explicat que pot i que no pot fer. També dins aquest àmbit es recull el dret a accedir a un sistema de recepció, seguiment i resolució de suggeriments i queixes, que s'incorpora en la pròpia Carta on es faciliten adreces per poder presentar els suggeriments i les queixes. Fer partícips als infants i adolescents en la defensa dels seus drets, com tots sabeu, és important perquè els converteix en subjectes actius, amb capacitats i força per a l'autoafirmació, en una posició totalment allunyada de la vulnerabilitat, de no ser *encara* capaços. És el que coneixement com *empowerment*.

3) Drets específics per la seva condició d'infants i adolescents, la seva especial vulnerabilitat i el fet d'estar tutelats per la DGAIA. Aquí queden recollits

drets *estel-lars*, pel que fa als infants i adolescents, com són el dret a ser escoltat en totes les decisions que l'afectin, el dret a tenir visites i comunicacions amb la família, a que se li tramiti la documentació identificativa, a que es defensin els seus drets i interessos... També es recullen aquells drets més específics com a infants, com el dret al descans, a l'esplai, al joc i a les activitats d'esbarjo i el dret a relacionar-se amb amics i amigues.

Grups de deures

S'incorpora un llistat general de deures bàsics de convivència en centres, i s'afegeixen d'altres que estimulen la responsabilitat dels infants i adolescents en la seva cura personal, de protecció dels seus drets i de protecció dels drets de les altres persones amb les que conviuen.

Principals aportacions

A manera de conclusions finals podem considerar que les principals aportacions d'aquesta Carta han estat, en primer lloc, fer accessible als infants i adolescents que es troben sota tutela de la Generalitat i que viuen en centres residencials, la informació sobre els seus drets i deures. En segon lloc, articular tot un sistema de presentació de suggeriments i queixes que permet la participació activa dels infants i adolescents, i el contacte directe entre aquests i l'administració que exerceix les funcions de tutela legal.

L'aplicació d'aquesta Carta dependrà de la participació de tots els professionals, educadores i educadors que treballen en centres d'infància per acostar els drets als infants i adolescents, aprofundint en el coneixement d'aquests drets i fent a aquests joves i infants subjectes actius en la seva protecció.